

Les localitats conegudes, son: Tortosa (Sennen), Costes de Garraf a Garraf i Vallcarca (Barnola i Font Quer), Montserrat, a Collbató i Camí que devalla de la Cova de la Mare de Deu (Barnola), Coll de Daví (Font Quer), Montsec d'Ares al Barranc de la Pardina, r. r. (Font Quer), Organyà (Bubani), La Pobla de Segur, cap a Gerri (Coste), S. Julià de Ramis, província de Girona (Barnola), Port Bou (Germà Agustí, ex Sennen in litt.).

VII. LA SAPONARIA CÆSPITOSA DC., AL MONTSEC

Prop del cim del Montsec, sobre Ager, ens sorprengué la presència d'aquesta planta, bon xic escassa allí, i de la qual no podem pas pensar que existís en aquella serra. Fins ara sols era coneguda dels Pireneus, en contades localitats franceses i espanyoles dels alentorns de Les Maleïdes.

Barcelona, Novembre 1917.

Observacions malacològiques

II

Alguns moluscos de Montesquíu

per

J. B. DE AGUILAR-AMAT

En mes repetides i curtes estades en Montesquíu, pintoresc poblet situat en la província de Barcelona, tocant a la de Girona, en la vora dreta del riu Ter i a molt poca distància de Sant Quirse de Besora, he pogut recollir algunes formes de moluscos que són les que integren aquesta nota.

Els terrenys que rodejan dit poble són en sa més gran part nummulítics, abundant les margues i calisses compactes amb profusió de impressions fòssils, sobre tot d'espècies del genre *Pecten* i amb exemplars de *Nummulites*, i una arenisca d'elements molt grollers. Malgrat la poca elevació demunt el nivell del mar (un promig de 600 metres) l'aspecte del paisatge es, en molts indrets, netament pirineenc, abundant, en les parts enlairades, els englebatos que formen bons pasturatges i en els llocs enclotats, torrenteres i barrancs fresquívols i molsosos.

Les espècies trobades son:

1. TESTACELLA COMPANYOI Dupuy.

Dupuy; *Hist. Moll. France*, p. 47, pl. 1, fig. 3; 1847.

Aquesta espècie, establerta per l'abbé Dupuy sobre formes dels Pirineus orientals, l'hi trobada en el bosc del turó del Castell, entre la molsa. No havia estat citada fins ara de Catalunya.

2. TESTACELLA HALIOTIDEA Draparnaud.

Draparnaud; *Tabl. Moll. France*, p. 99, 1801.

En el bosc del turó del Castell; junt amb l'anterior.

3. HYALINIA (POLITA) LUCIDA FARINESI Bgt.

Bourguignat; *Moll. nouv. lit. et peu conn.*, XI dec., p. 11, pl. III, figs. 1 a 3, 1870.

Prop del riu, dessota de les pedres.

4. HYALINIA (VITREA) CRYSTALLINA (Müller).

Müller; *Verm. terr. hist.*; t. II, p. 23, 1774.

Bosc del turó del Castell; entre la fullaraca i les molses.

5. PYRAMIDULA RUPESTRIS (Studer).

Studer in Coxe; *Trav. Switz.*, III, p. 430, 1789.

En les roques calisses de tot el terme.

6. HELIX (XEROPHILA) ARIGOI ROSS.

Rossmässler; *Icon*, XIII, p. 21, pl. 66, fig. 823-824, 1854.

En tots els camps i prades; molt abundant en la fàbrica de carburo, on s'enfila per les tanques i parets, en gran nombre.

7. HELIX (XEROPHILA) ARIGOI SUBARIGOI Fagot.

Fagot *Spec. nov.*

No molt comú, en els camps a la dreta del riu.

8. HELIX (CANDIDULA) CAPERATA RIBASICA Fagot.

Fagot; *Hist. mal. Pyr. franc. et spag.*, I, p. 79, 1892 (nomen).

En les vores de la carretera; no gaire abundant.

9. HELIX (THEBA) STRIGELLA RUSSINICA Bgt.

Bourguinat; *Test. nov.*, n.º 140, 1878.

En el bosc del turó del Castell.

10. HELIX (THEBA) CARTHUSIANA Müller.

Müller; *Verm. terr. fluv. hist.*, II, p. 15, 1774.

Comú en el bosc del turó del Castell.

11. HELIX (HELICIGONA) LAPICIDA ANDORRICA Bgt.

Bourguinat; *Spec. nov. Moll.*, p. 47, 1876.

Comú en tot el terme; abunda la varietat ex colore *flammulata*.

12. HELIX (TACHEOPSIS) SPLENDIDA Drap.

Draparnaud; *Tabl. Moll. France*, p. 83, 1801.

Comú per tot arreu.

13. HELIX (TACHEA) NEMORALIS Linné.

Linné; *Syst. nat.*, p. 773, 1758.

Comú; un poc per tot arreu i abundant en el bosc del turó del Castell.

14. BULIMINUS (ZEBRINUS) DETRITUS ARNOULDI Fagot.

Fagot; *Contrib. faun. mal. Ar., Cat. Mol. Essera in Cronica Cientifica*, p. 14, 1887.

No molt comú; en els llocs assoleïats.

15. CHONDRULA QUADRIDENS (Müller).

Müller; *Verm. terr. fluv. hist.*, II, p. 106, 1774.

Sota les pedres en els llocs assoleïats.

16. PUPA (MODICELLA) POLYODON Drap.

Draparnaud; *Tabl. Moll. France*, p. 60, 1801.

En les roques calisses; vores de la carretera.

17. PUPA (MODICELLA) GONIOSTOMA Küster.

Küster in Chemnitz; *Conch. cab.* p. 53, pl. V, figs. 1-3, 1845.

En les roques calisses: vores de la carretera.

18. PUPA (MODICELLA) BRAUNI Rossm.

Rossmässler; *Icon.*, XI, p. 10, fig. 726, 1842.

Sota les pedres, aprop del riu.

19. CLAUSILIA (KUZMICA) PYRENAICA SAINT-SIMONI Bgt.

Bourguignat; *Claus. France*, III, p. 3, 1877.

En els llocs frescals; entre la molsa.

20. CLAUSILIA (KUZMICA) ABIETINA Dupuy.

Dupuy; *Hist. Moll. France*, p. 358, pl. 17, fig. 5, 1850.

Sota el pont del canal i en la riera de la Solana.

21. CLAUSILIA (KUZMICA) NIGRICANS Pult.

Pultney; *Catal. Dorset.*, p. 48, 1799.

En el bosc del turó del Castell.

22. RUMINA DECOLLATA (Linné).

Linné; *Syst. Natur.*; p. 773, 1758.

Sota les pedres, vores del riu i talus de la via fèrrea.

23. CYCLOSTOMA ELEGANS (Müller).

Müller; *Verm. terr. fluv. hist.*, II, p. 77, 1774.

Comú per tot arreu; abundan els exemplars amb tendència a la forma *soluta*.

Poques son les formes contingudes en aquesta nota; emperó basten per a dar a la faunula de Montesquiú un caràcter bastant pirinenc, el caràcter de la part baixa de les valls pirinenques; la manca de les espècies i formes de les planuries com *H. vermiculata*, *H. apaloleana*, de les formes del grup de *H. variabilis*, l'abundància de *Clausilia* i *H. andorrica* i la tendència de *Cyclostoma elegans* a pendre la forma *soluta* són caràcters que enllaçan la faunula de Montesquiú amb la de la no llunyana Vall de Ribes.

BIBLIOGRAFIA

- Dupuy, D.—Histoire Naturelle des Mollusques terrestres et fluviatiles de la France. Paris, 1847-1852.
- Rossmässler, E.-A. — Iconographie der Land-und-Süßwasser-Mollusken, Dresden Leipzig, 1835-1854.
- Locard, A.—Les Coquilles terrestres de France, Paris, 1894.
- Fagot, P.—Histoire malacologique des Pyrénées français et espagnoles, I partie, Bagnères-de-Bigorre, 1892.
- Germain, L.—Gasteròpodes pulmonés et prosobranches terrestres et fluviatiles de la France et des régions voisines. Paris, 1913.